

дажба на стоки или услуги на клиенти, които не са нито Цигани, нито Чергари. В тях неизменно присъства почти ритуализираното пазарене. Търсенето на клиент, неговото убеждаване и самото пазарене представляват съществена съставна част на икономическата дейност изобщо. Вътре в самата икономическа област онова, което най-добре характеризира Циганина и Чергаря в упражняването на определен поминък е поливалентността: в зависимост от мястото, времето, случая и въпреки основните за неговата група икономически тенденции, той развива най-разнообразни дейности. В Италия, един *Ром* или *Синто* може през лятото да търгува с плодове, зимата да продава желязния, междувременно да е отгледал на колко животни за да ги препродаде при първия удобен случай, а през цялото това време непрекъснато да е прекупувал злато. Белгийският *Мануш* през зимата е вехтошар, през пролетта, по време на празниците и карнавалите — музикант, на 1-ви май продава момина сълза и други цветя; през лятото, без да престава да свири по крайбрежието, той ще пълни столове със слама, а после отново ще бъде вехтошар и т.н. И в двата примера списъкът от дейности не е нито окончателен, нито се повтаря задължително през различните години: други дейности могат заместят първите и да се развиват на тяхно място, а те на свой ред да преминат на втори план, в очакване на подходящи обстоятелства за възобновяване. Към всичко това трябва да прибавим и половото разделение на труда, което още повече разширява обхвата на професиите, за които индивидът е подготвян още от детството си, чиракувайки до своите родители, където се учи на разнообразие, промяна и поливалентност, а не на някаква еднозначно упражнявана професия. Непрекъснатата промяна превръща детето, а по-късно и възрастния в адаптивни и динамични хора; икономическата организация се превръща в безкрайно гъвкава структура, а посредством използването на всички предлагани възможности в определено време и място, прави самото общност адаптивна към преживяваната в момента ситуация. *Следователно индивидът вписва икономическата си дейност в определящите я променливи обстоятелства чрез целия си наличен набор от професионални умения.* В страните, където е била развивана икономика от колективистки тип, икономическите дейности са били съчетавани с професионалните задължения. В Естония например след Втората световна война Циганите са били